

СТАНДАРДИ У ОБЛАСТИ ПРУЖАЊА УСЛУГА ТРАЖИОЦИМА
АЗИЛА, МИГРАНТИМА И ЛИЦИМА КОЈИМА ЈЕ ОДОБРЕНО
ПРАВО НА АЗИЛ СМЕШТЕНИМ У ЦЕНТРИМА ЗА АЗИЛ И
ДРУГИМ ОБЈЕКТИМА НАМЕЊЕНИМ ЗА СМЕШТАЈ У
РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Стандарди у области пружања услуга тражиоцима азила, мигрантима и лицима којима је одобрено право на азил смештеним у центрима за азил и другим објектима намењеним за смештај у Републици Србији израђени су у циљу унапређења квалитета пружања услуга, као и уједначавања квалитета програма и активности који се организују у центрима¹.

У циљу координације са активностима другим иницијативама и обезбеђивања синергије са оставреним резултатима у другим областима, приступило се изради стандарда за услуге социјалне подршке, неформалног образовања и правне помоћи, док су основни услови и стандарди за активности које се односе на ментално здраље дефинисани *Смерницама за заштиту и унапређење менталног здравља избеглица, тражилаца азила и миграната у Републици Србији*².

Израду стандарда у области пружања социјалне подршке, неформалног образовања, образовне подршке и правне помоћи, који се дефинишу у циљу унапређења квалитета пружања услуга, као и њихово уједначавање за различите програме и активности усмерене ка тражиоцима азила, мигрантима и лицима којима је одобрено право на азил смештеним у центрима на територији Републике Србије, подржала је Влада Швајцарске, преко Државног секретаријата за миграције (СЕМ) у оквиру пројекта „*Подршка систему управљања миграцијама у Србији*” који реализује Комесаријат за избеглице и миграције. Циљ пројекта „*Подршка систему управљања миграцијама у Србији*” је унапређење свеобухватног процеса управљања миграцијама, успостављање бољих услова прихвата за тражиоце азила, као и дефинисање будућих предлога за побољшање политика управљања миграцијама и механизма координације на националном и локалном нивоу. У циљу израде стандарда, путем јавног позива ангажована је Група 484, невладина организација са одговарајућим знањем и значајним искуством у овој области.

Приликом израде стандарда различитих програма и активности за лица смештена у центрима, коришћене су различите технике прикупљања података. Поред анализе релевантних докумената, креиран је упитник намењен центрима за азил и прихватним центрима. Додатно, током децембра 2017. године организоване су и фокус групе у којима су учешће узеле организације цивилног друштва које у оквиру својих активности пружају правну, социјалну помоћ, као и организације које спроводе активности за децу (пред)школског узраста с циљем њиховог укључивања у образовни систем у Републици Србији. У вези са тим, израђени су и водичи за вођење фокус група, како би се на најадекватнији начин прикупиле релевантне информације у циљу израде стандарда.

Упитник о прикупљању релевантних података о прегледу стања и активностима које организације цивилног друштва спроводе у центрима, достављен је и попуњен током децембра 2017. године од стране свих центара за азил (Боговађа, Бања Ковиљача, Крњача,

¹ У документима сви релевантни термини употребљени само у мушком граматичком роду односе се на све особе без дискриминације и без обзира на њихову родну припадност, осим уколико у конкретном тексту није другачије наглашено

² Светозаревић С., Вукчевић Марковић М., Пејушковић Б., Симоновић П. (2018), *Смернице за заштиту и унапређење менталног здравља избеглица, тражилаца азила и миграната у Републици Србији*, Београд: Канцеларија светске здравствене организације у Србији

Сјеница и Тутин), као и прихватних центара на територији Републике Србије (Адашевци, Босилеград, Бујановац, Димитровград, Дивљана, Кикинда, Обреновац, Пирот, Прешево, Принциповац, Сомбор, Суботица и Врање).

Фокус група која је окупила представнике организација цивилног друштва које **пружају правну помоћ** наведеним категоријама одржана је 7. децембра 2017. године. Позиви за учешће упућени су следећим организацијама: Центар за заштиту и помоћ тражиоцима азила (АПЦ/ЦЗА), АСТРА - Акција против трговине људима, АТИНА, Аутономни женски центар (АЖЦ), Београдски центар за људска права (БЦЉП), Балкански центар за миграције и хуманитарне активности (БЦМ), Центар за кризну политику и реаговање (ЦРПЦ), Хуманитарни центар за интеграцију и толеранцију (ХЦИТ), ПРАХИС, YUCOM - Комитет правника за људска права.

Учешће на наведеној фокус групи узели су представници следећих организација: АТИНА, Београдски центар за људска права (БЦЉП), Балкански центар за миграције и хуманитарне активности (БЦМ), Центар за кризну политику и реаговање (ЦРПЦ), Хуманитарни центар за интеграцију и толеранцију (ХЦИТ). Организацијама које нису биле у могућности да узму учешће на фокус групи, предочена је могућност да, било путем упитника или путем интервјуа, дају свој допринос у виду предлога у вези са стандардима пружања правне помоћи који би требало бити испуњени како би услуга била обезбеђена квалитетно и ефективно. Интервјуи су обављени са представницима YUCOM и PRAXIS, док је Аутономни женски центар свој допринос дао кроз попуњени Упитник.

Фокус групе које су окупиле **организације које спроводе припремне активности за децу мигранте и избеглице предшколског узраста ради њиховог укључивања у формални образовни систем у Републици Србији** одржане су 11. и 12. децембра 2017. године. Позиви за учешће упућени су на адресе 15 организација и то: АДРА, АМИТУ - Снага пријатељства, Балкански центар за миграције и хуманитарне активности (БЦМ), ЦАРИТАС, Центар за европске политике (ЦЕП), Црвени Крст Србије, Центар за интеграцију младих (ЦИМ), Фондација Ана и Владе Дивац, Фондација за избеглице (РФ), ИНДИГО, НЕХУС, Новосадски хуманитарни центар (НСХЦ), ПИН, Помоћ деци, СОС Дечија села. Учешће су узеле следеће организације: АДРА, Балкански центар за миграције и хуманитарне активности (БЦМ), ЦАРИТАС, Црвени Крст Србије, Фондација Ана и Владе Дивац, Фондација за избеглице (РФ), ИНДИГО, ПИН, Помоћ деци, СОС Дечија села.

Такође, истих дана, 11. и 12. децембра 2019. године, у различитим териминима, одржана је и **фокус група за организације које пружају психосоцијалну подршку мигрантима и избеглицама**, одржане су 11. и 12. децембра 2017. године. Позиви за учешће упућени су на адресе 23 организације и то: АДРА, АМИТУ - Снага пријатељства, Центар за заштиту и помоћ тражиоцима азила (АПЦ/ЦЗА), АСТРА - Акција против трговине људима, АТИНА, Аутономни женски центар (АЖЦ), Балкански центар за миграције и хуманитарне активности (БЦМ), ЦАРЕ, ЦАРИТАС, Центар за кризну политику и реаговање (ЦРПЦ), Црвени Крст Србије, Центар за интеграцију младих (ЦИМ), Човекољубље, Фондација Ана и Владе Дивац, Фондација за избеглице (РФ), Дански савет за избеглице (ДРЦ), Екуменска хуманитарна организација (ЕХО), Хуманитарни центар за интеграцију и толеранцију

(ХЦИТ), Међународна мрежа помоћи (ИАН), Група за децу и младе ИНДИГО, НЕХУС, Новосадски хуманитарни центар (НСХЦ), Мрежа психосоцијалних иновација (ПИН), СОС Дечија села, док су учешће узеле: АДРА, АСТРА - Акција против трговине људима, Балкански центар за миграције и хуманитарне активности (БЦМ), ИНДИГО, Центар за кризну политику и реаговање (ЦРПЦ), Међународна мрежа помоћи (ИАН), ПИН, СОС Дечија села.

Као резултат инпута прикупљених на фокус групама, прегледа стандарда у датим областима који су дефинисани од стране релевантних међународних институција, као и националног законодавства, израђена су три документа која дефинишу минималне стандарде у планирању и реализацији активности. Сва три документа садрже:

- Уводна разматрања
- Дефиницију и систематизацију основних група активности
- Захтеве у погледу компетенција реализатора активности
- Процена потреба и планирање активности
- Евалуација и праћење квалитета
- Простор и инфраструктура за спровођење активности
- Координација

Ради потпунијег регулисања односа са пружаоцима услуга и остваривања боље укупне координације услуга подршке особама смештеним у центре за азил и друге објекте намењене за смештај, Комесаријат за избеглице и миграције ће закључивати Меморандуме о сарадњи са пружаоцима услуга који испуне релевантне услове у погледу компетентности и квалификованости. Закључивањем Меморандума омогућује се:

- потпуна прегледност пружања услуга подршке (према врсти услуга, категоријама корисника, итд);
- боља територијална распоређеност пружања услуга;
- рационалније коришћење расположивих ресурса и капацитета за пружање услуга;
- праћење и евалуација пружених услуга;
- координација између различитих организација.

Овакав приступ омогућава Комесаријату да на транспарентан и стандардизован начин испуни своја законом прописане надлежности у погледу организације и управљања објектима намењеним за смештај тражилаца азила и миграната. Модел меморандума о сарадњи дат је као прилог *Меморандум.docx*.

У складу са садржином Стандарда, удружења/организације достављају Комесаријату за избеглице и миграције попуњен образац "Личну карту" у којој су садржане основне информације о удружењу/организацији, информације којим доказује своје претходно искуство у спровођењу програма, информације о активностима које жели да спроводи и информације о лицима и њиховим квалификацијама које ће бити ангазоване на спровођењу активности. Део обрасца је и опис мера и правила које је организација установила у циљу обезбеђивања етичких и професионалних стандарда. Ово је нарочито важно када су у питању организације које раде са децом.

Образац Личне карте попуњава се електронски од стране Удружења/Организације и обнавља се почетком сваке календарске године. Важећи попуњени образац биће Анекс Меморандума о сарадњи који потписују Комесаријат за избеглице и миграције и Удружење/Организација које жели да спроводи активности у центрима за смештај тражилаца азила и миграната, односно Уговора уколико активност спроводи Удружење/Организација којој су одобрена средства по Јавном позиву Комесаријата за избеглице и миграције. Образац Личне карте дат је као прилог Лична карта удружења.docx.